

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при МОН УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХНПУ
імені Г. С. СКОВОРОДИ

НАУКА ТА ОСВІТА В ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної
конференції для студентів, аспірантів, докторантів,
молодих учених

13 травня 2021 року

Харків 2021

Головний редактор:

Бойчук Ю. Д. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна С. В. – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Башкір О. І. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, голова ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Боярська-Хоменко А. В. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки, заступник голови ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Жерновникова О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики, член ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Коробкіна О. Г. – директор наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Божко О. О. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, член ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Макітренко К. О. – здобувач першого рівня вищої освіти факультету іноземної філології, голова студентського наукового товариства Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 11 травня 2021 року)*

Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання] : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 13 трав. 2021 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. – Харків, 2021. – 177 с.

У збірнику відображено тези Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених», що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень молодих учених України в умовах сучасних викликів.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

від виконаної роботи, яка здавалася нездійсненою. Я раділа разом із дітками, які вже стали майже рідні, читаючи дану книгу.

В тезах викладено малу частину прикладів, які описувалися в книзі «Серце віддаю дітям», в яких використовувався індивідуальний підхід до дітей. Даний підхід входив в основу педагогіки Сухомлинського. Під час читання книги була в захваті від того, як Василь Сухомлинський розвивав дитячу творчість, як семирічні діти складали такі захоплюючі вірші. Із радістю прочитала цей твір, мені сподобалося спостерігати за розвитком дітей, за їхніми пригодами, перемогами, де вони плакали там і я з ним. Під час читання можна отримати масу емоцій, як радість, так і сум. Та замислитися як же спроектувати методи, прийоми, які використовував Сухомлинський, в сучасну практику.

Список використаних джерел

1. Василь Сухомлинський Серце віддаю дітям [електронний ресурс] <http://surl.li/sagp>
2. Каліна К.Є. Проблема індивідуального підходу в історико-педагогічній думці. 2012 [електронний ресурс] <https://cutt.ly/NbfeH69>

ТЕАТРАЛІЗОВАНІ ГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

К.Р. Коширова

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків

Н.К. Рудічева

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової та професійної освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків

Вимоги сучасного суспільства до випускника закладу середньої освіти постійно змінюються впродовж останніх десятиліть. Випускник має не лише володіти певними знаннями із навчальних предметів, а й ще вміти творчо і винахідливо їх застосовувати в різних ситуаціях, що допоможе ефективно працювати в команді, знаходити різноманітні вирішення конфліктних ситуацій, досягати успіху у житті.

У Концепції Нової української школи передбачають оволодіння низкою базових компетентностей, для яких спільними є наскрізні вміння, якими має оволодіти учень: «уміння читати і розуміти прочитане; уміння висловлювати думку усно і письмово; критичне і системне мислення; здатність логічно обґрунтовувати позицію; ініціативність; творчість; уміння вирішувати проблеми; оцінювати ризики; уміння конструктивно керувати емоціями; застосовувати емоційний інтелект; здатність до співпраці в команді» [3]. Одним із ефективних

засобів розвитку творчої особистості учня початкової школи визначено театралізовану діяльність, залучаючи до якої школярі опановують різноманітні навички, в тому числі і «soft skills».

Загальноприйнятого визначення поняття «soft skills» не існує. Історія виникнення цього терміну бере початок у військовій справі. У 1959 році армія США розробляла науковий підхід для підготовки військовослужбовців, де наголошувалось на важливості для військових не лише професійних навичок (hard-skills), а й універсальних – «soft skills», які не піддаються планомірному навчанню. «Soft skills» – соціологічний термін, який відноситься до емоційного інтелекту людини, свого роду перелік особистих характеристик, які так або інакше пов'язані з ефективною взаємодією з іншими людьми [2, с. 163]. В. Шипилов до м'яких навичок відносить: комунікативні навички, навички self-менеджменту, навички ефективного мислення та управлінські навички [4]. Їх не можна виміряти, перевірити і наочно продемонструвати [2, с.162, 166]. Вміння усвідомлювати власні емоції та емоції інших людей, створювати план і відповідно до нього досягати цілей, працювати в команді, доводити власну думку, аргументуючи фактами, проявляти ініціативу і фантазію розвиваються під час залучення учнів початкової школи до театральної діяльності.

Питанням залучення до театралізованої діяльності дошкільників та молодших школярів присвячені роботи Л. Артемової, М. Буркіної, М. Маханевої, Л. Серих.

Театралізована діяльність – це художня діяльність, що пов'язана зі сприйманням творів театального мистецтва і відтворенням в ігровій формі набутих уявлень, вражень, почуттів. Така діяльність впливає на уяву дитини різними засобами: словом, дією, зображувальним мистецтвом, музикою. Учитель початкових класів залучає учнів до сприймання театального дійства (відвідування театральних вистав) і до активної участі у театралізованій грі.

Під театралізованими іграми розуміється гра в театр, сюжетом якої служать добре відомі казки або театральні вистави за готовими сценаріями [1, с. 3]. У театралізованій грі учні реалізують власні творчі задуми, дотримуючись текстуканви; додають нових дійових осіб, переплітаючи різні сюжетні лінії; змінюють кінцівку.

Участь у театралізованих іграх приносить учням задоволення, сприяючи розвитку музичного смаку, творчого потенціалу, інтелектуальної сфери і вокально-слухової координації. Голос дитини у цьому віці характеризується дзвінкістю, рухливістю, що дає можливість «проживати» почуття героїв по-різному. І завдання учителя – перенесення навчальної інформації у театральне дійство, захоплюючи учнів імпровізацією та інсценізацією під час уроку. Це може бути епізод уроку, або розгорнуте дійство з перевтіленням в інші персонажі засобами сценічної дії, пантоміми, декораціями тощо.

Учитель початкових класів, розігруючи різні проблемні ситуації, може домогтися кардинальних змін в поведінці учня: через аналіз ситуації, її обговорення, а й найголовніше – через «проживання» ситуації на фізичному рівні, учень отримує досвід поведінки по-іншому. Зміна рольових позицій (Я – глядач, Я – діюча особа; Я – Я; Я – інший) сприяє розвитку гнучкості школярів й учителя

початкових класів, мобільному самовизначенню в новій ситуації. Це допомагає учням свідомо ставитись до проблеми і знаходити вихід із ситуації.

Отже, театралізована гра допомагає учням початкових класів долати бар'єри у спілкуванні, висловлюють свою точку зору, приймають рішення, а головне, вчить працювати злагоджено у творчому колективі. Таким чином, через залучення до театралізованої діяльності молодші школярі набувають «м'які навички», що сприятиме успішній самореалізації у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Артемова Л. Театрализованные игры дошкольников. М. : Просвещение, 1991. 127 с.
2. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2015. № 2. С. 162–167.
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
4. Шипилов В. Перечень навыков soft-skills и способы их развития. URL: https://www.cfin.ru/management/people/dev_val/soft-skills.shtml# (дата звернення: 26.04.2021)

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ (1920-1930 рр.)

С. Є. Лупаренко

доктор педагогічних наук, професор

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків

У вітчизняній педології протягом 1920-1930-х рр. існував напрямок досліджень, який із самого початку мав яскраво виражену практичну орієнтацію, а саме – націленість на індивідуалізовану медико-психологічну допомогу дітям. Значна увага приділялась розкриттю взаємозв'язків між психічними та соматичними аспектами поведінки дитини. Окрім того, простежувалася залежність кожного з них від побутових, зокрема санітарно-гігієнічних, умов. Чимало робилося і для вивчення соціального середовища, у якому перебували діти [1].

Окрім цього, розвиток педології в Україні (А. Володимирський, О. Залужний, В. Протопопов, І. Соколянський) мав власні змістові особливості: застосування природного, рефлексологічного експерименту та інших методів дослідження особистості й поведінки дитини; зосередження уваги на роботі з дітьми, які мають аномалії розвитку (зокрема, сліпоглухонімі) [1].

Проте всередині 1920-х рр. через нав'язування ідеології уряду педологія вимушена була перейти від вивчення дитини до дослідження соціально-класового середовища, вивчаючи переважно дитячий колектив і довкілля, у якому проживають діти, з визначенням можливостей їхнього виховного впливу.

Саме в цей час сформувалися окремі напрями педології, що розглядали

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ВИМОВИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ЗМІШАНИХ ГРУПАХ	107
Шитєєва А.М.	
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	109
Яловега І. Г.	
НОВАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЯ: ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ	111
СЕКЦІЯ 3 Виховні практики у просторі сучасної освіти: парадигмальні зрушення та практичний досвід	113
Андрющенко Є.О., Рудічева Н.К.	
РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	113
Голованова А.І.	
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ КАРЛА ОРФА НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	115
Ван Янься	
ПОНЯТТЯ «ІНТЕГРАЦІЯ» В СИСТЕМІ ОСВІТИ КНР	117
Волошина О.В., Блажко В.В.	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПІВПРАЦІ СІМ'Ї ТА ШКОЛИ В СУЧАСНІЙ ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ	119
Гетьман К.В.	
АКАДЕМІЧНА МОТИВАЦІЯ ЯК ЧИННИК АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	121
Ковальчук А.А.	
РОЗВИТОК ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ «СЕРЦЕ ВІДДАЮ ДІТЯМ»	123
Коширова К.Р., Рудічева Н.К.	
ТЕАТРАЛІЗОВАНІ ГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	125
Лупаренко С. Є.	
ОСОБЛИВОСТІ ПЕДОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ (1920-1930 рр.)	127
Розлуцька А.Г.	
МОРАЛЬНО-ВИХОВНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ О. КИРИЛА СЕЛЕЦЬКОГО	129
Сагіна Ю.В.	
ВИХОВНА СКЛАДОВА АРТ ПЕДАГОГІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ ТА ДІАГНОСТИКИ ПОВЕДІНКИ УЧНІВ	131